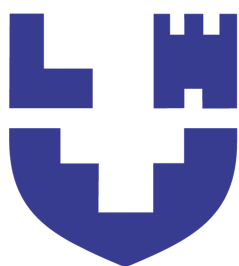

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛУЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ

Методичні вказівки до практичних занять
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньої програми «Туризм»
галузі знань 24 Сфера обслуговування
спеціальності 242 Туризм і рекреація
денної та заочної форм навчання

Луцьк 2026

УДК 338.48(07)

Е 40

Електронна копія друкованого видання передана для внесення в репозитарій ЛНТУ

Директор бібліотеки _____ Наталія Поліщук

Рекомендовано до видання вченою радою факультету митної справи, матеріалів, технологій та гостинності ЛНТУ

протокол № _____ від «__» _____ 20__ року.

Голова вченої ради факультету ММТ _____ Валентина Ткачук

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри туризму та гостинності ЛНТУ, протокол № _____ від «__» _____ 20__ року.

Завідувач кафедри туризму та гостинності ЛНТУ _____
Людмила Матвійчук, д.е.н., проф.

Укладач: _____ Віталій Поліщук, к.е.н., доцент кафедри туризму та гостинності ЛНТУ

Рецензент: _____ Юлія Дашук, к.е.н., доцент кафедри туризму та гостинності ЛНТУ

Відповідальний за випуск: _____ Людмила Матвійчук, д.е.н., проф., завідувач кафедри туризму та гостинності ЛНТУ

Е 40 *Економіка туризму* : Методичні вказівки для практичних робіт для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти освітньої програми «Туризм» галузі знань 24 Сфера обслуговування спеціальності 242 Туризм і рекреація денної та заочної форм навчання / уклад. В.Л. Поліщук. Луцьк : ЛНТУ, 2026. 44 с.

Методичне видання складене відповідно до діючої програми курсу «Економіка туризму» з метою визначення завдань практичної роботи студентів та надання методичної допомоги у процесі її виконання.

ВСТУП

Підготовка фахівців високого рівня передбачає глибоке вивчення наук теоретичного та прикладного характеру. Важливим засобом розвитку є формування у здобувачів навичок самостійної наукової творчої праці, як теоретична складова, а також вміння працювати з даними щодо діяльності підприємства як практична складова.

Термін «економіка» трактують як науку, сукупність знань про господарство і пов'язану з ним діяльність людей, про використання різноманітних, частіше всього обмежених, ресурсів для забезпечення життєвих потреб людей і суспільства.

Дисципліна «Економіка туризму» є економічною наукою. Об'єктом дослідження економіки туризму є виробничі відносини, економічні закони та закономірності, що виникають і діють у масштабі всієї економіки.

Метою вивчення дисципліни «Економіка туризму» є формування сучасного економічного мислення, глибокого розуміння комплексу проблем господарювання в туризмі, а також набуття вмінь і практичних навичок економічної діяльності.

Для ефективної діяльності у сфері туризму кваліфікованому працівнику необхідно розуміти суть економічних складових туристичної сфери, засад функціонування туристичного ринку, його особливостей. Також важливим є розуміння передумов ведення бізнесу загалом та туристичного зокрема, включаючи фінансові основи функціонування підприємства.

Завданнями дисципліни є обґрунтування механізму функціонування туристичного ринку; характеристика основних економічних показників діяльності туристичних підприємств; аналіз теоретико методичних підходів до управління туристичним бізнесом.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні мати здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов. Це передбачає здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Економіка туристичних підприємств

Тема 1. Роль і місце туризму в системі ринкового господарства країни

Мета: Поглибити суть туризму, визначити роль в народногосподарському комплексі та системі ринкового господарства країни

Питання для обговорення

1. Місце та соціально-економічне значення туризму в системі ринкового господарства країни.
2. Характеристика головних елементів туристичного ринку, інфраструктури ринку та їхній взаємозв'язок.
3. Фактори формування попиту і пропозиції на туристичному ринку.
4. Система показників, що характеризують стан розвитку туризму та готельного господарства в Україні.

Завдання 1.

Скласти та презентувати аналітичну карту ролі туризму та його впливу на економіку країни. Можна зобразити у вигляді схеми, таблиці, презентації тощо. Завдання виконується індивідуально або в групах 2-4 особи. Розглянути вплив на ВВП, зайнятість, інвестиції, регіональний розвиток, міжнародні відносини, соціокультурний ефект. Врахувати принципи сталого розвитку.

Завдання 2. Дискусія на тему «Туризм – це драйвер (стратегічна галузь) чи допоміжна (вторинна галузь)?»

Навести по 3-5 позицій з аргументами (обґрунтуванням).

Завдання 3. Побудувати модель (схему) структури туристичного ринку та окреслити взаємозв'язки цих елементів:

- суб'єкти (туроператори, споживачі, державні органи);
- об'єкти (турпродукти, послуги);
- інфраструктура (транспорт, засоби розміщення, харчування, інформаційні системи).

Зобразити на прикладі аналізу конкретного регіону, наприклад Волинська область.

Завдання 4. Розглянути фактори попиту і пропозиції на прикладі задачі. Середня ціна туристичної поїздки становила 10 000 грн, і попит дорівнював 5 000 турів на рік. Після зростання доходів населення попит зріс на 20%, а через підвищення цін на ресурси ціна туру зросла до 11 500 грн, що знизило попит на 10%. Завдання:

- визначити новий обсяг попиту;
- визначити загальну зміну попиту (%) від початкового рівня.

Тема 2. Економічні основи функціонування підприємств туризму на ринку туристичних послуг. Місткість ринку

Мета: Систематизувати економічні основи функціонування підприємств туризму на ринку туристичних послуг, місткість ринку

Питання для обговорення

1. Туристичний ринок, його класифікація та функції.
2. Планування діяльності підприємств туризму та обсягу реалізації туристичного продукту.
3. Методи планування продажу туристичного продукту.
4. Місткість ринку та методи її визначення.

Завдання 1. Динаміка показників

Виконати розрахунок динаміки показників та зробити аналіз (висновки) про темпи росту та приросту (ланцюгові та базисні) загального обсягу реалізації туристичного продукту в цілому та за асортиментною структурою. Дані побудувати у вигляді таблиці з активними формулами в табличному редакторі (Excel, Гугл таблиці тощо).

Основні показники розвитку туристичної галузі за 5 років

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
1. Кількість іноземних туристів, млн чол	6,2	4,2	4,4	5,8	6,3
2. Кількість внутрішніх туристів, млн чол	5,7	6,4	6,6	6,9	7,2
3. Кількість виїжджаючих туристів, млн чол	8,6	7,4	8,7	9,4	9,3
4. Загальний обсяг туристських потоків, млн чол	20,5	18	19,7	22,1	22,8

Завдання 2. Планування діяльності та обсягу реалізації

Турфірма планує реалізувати тури за такими сегментами:

Вид туру	Кількість туристів	Ціна, грн
Екскурсійні	200	3 000
Оздоровчі	150	5 000
Гірськолижні	100	8 000

Визначити загальний обсяг реалізації (грн).

Визначити структуру продажу (% за кожним видом туру).

Завдання 3. Місткість туристичного ринку

У регіоні проживає 200 000 осіб. 30% населення подорожує протягом року. Середня кількість поїздок на одного туриста – 1,5 рази на рік. Середня вартість туру – 4 000 грн. Визначити:

- натуральну місткість ринку (кількість турів)
- грошову місткість ринку (грн)

Тема 3. Механізм внутрішнього регулювання господарської діяльності підприємств туризму, методичний інструментарій його реалізації

Мета: Розкрити сутність підприємства

Питання для обговорення

1. Сутність та структура внутрішнього господарського механізму туристичних підприємств, його головні інструменти.

2. Система показників економічного і соціального розвитку туристичних підприємств.

3. Суть та зміст аналізу господарської діяльності туристичних підприємств.

4. Характеристика головних методів аналізу та його інформаційне забезпечення.

Завдання 1. Оцінка ефективності діяльності підприємства

Виконати розрахунок основних показників діяльності туристичного підприємства та зробити аналіз їх зміни (висновки щодо ефективності роботи).

Показники діяльності турфірми

Показник	Рік 1	Рік 2
Дохід від реалізації, грн	1 200 000	1 500 000
Витрати, грн	900 000	1 050 000
Кількість працівників, осіб	10	12

Визначити:

- прибуток підприємства
- рентабельність діяльності (%)
- продуктивність праці (дохід на 1 працівника)

Зробити висновки про ефективність діяльності

Завдання 2. Система показників розвитку підприємства

Розрахувати показники економічного розвитку підприємства та провести їх аналіз.

Дані підприємства:

Показник	Значення
Дохід, грн	800 000
Витрати, грн	600 000
Кількість реалізованих турів	400

Визначити:

- прибуток підприємства
- середню вартість туру
- витрати на 1 тур
- рівень рентабельності (%)

Завдання 3. Аналіз господарської діяльності (факторний підхід)

Туристичне підприємство збільшило дохід з 1 000 000 грн до 1 260 000 грн за рахунок:

- збільшення кількості туристів з 200 до 240 осіб;
- зміни середньої ціни туру

Визначити:

- середню ціну туру в базовому та звітному періоді
- вплив зміни кількості туристів на дохід
- вплив зміни ціни на дохід

(спрощено: дохід = кількість × ціна)

Завдання 4. Точка беззбитковості

Підприємство має:

- постійні витрати – 200 000 грн
- змінні витрати на 1 тур – 500 грн
- ціна туру – 1 000 грн

Визначити точку беззбитковості (кількість турів).

Тема 4. Ресурсний потенціал підприємства туризму

Мета: Розкрити ресурсний потенціал підприємства туризму

Питання для обговорення

1. Обґрунтування і вибір ідеї підприємницької діяльності.
2. Способи створення бізнесу.
3. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.

Завдання 1. Обґрунтування підприємницької ідеї

Туристичне підприємство розглядає три варіанти бізнес-ідеї:

Варіант	Інвестиції, грн	Очікуваний річний дохід, грн	Витрати, грн
Екотуризм	300 000	500 000	350 000
Міські тури	200 000	350 000	220 000
VIP-тури	400 000	700 000	520 000

Визначити:

- прибуток по кожному варіанту
- рівень рентабельності (%)
- обрати найбільш ефективну бізнес-ідею (обґрунтувати)

Завдання 2. Вибір способу створення бізнесу

Розглядаються два варіанти відкриття туристичного підприємства:

Показник	Власний бізнес	Франшиза
Початкові витрати, грн	250 000	350 000
Річний дохід, грн	600 000	750 000
Річні витрати, грн	450 000	600 000

Визначити:

- прибуток у кожному варіанті
- рівень рентабельності (%)
- зробити висновок щодо доцільності вибору

Завдання 3. Оцінка ресурсного потенціалу підприємства

Туристичне підприємство має такі ресурси:

Показник	Значення
Кількість працівників	8
Кількість обслугованих туристів за рік	1 200
Дохід, грн	960 000

Визначити:

- продуктивність праці (кількість туристів на 1 працівника)
- дохід на одного працівника
- зробити висновок щодо ефективності використання ресурсів

Тема 5. Управління обсягом реалізації послуг на туристичних підприємствах

Мета: Розкрити управління обсягом реалізації послуг на туристичних підприємствах

Питання для обговорення

1. Сутність і структура продуктової (виробничої) програми туристичного підприємства.

2. Порядок і методика економічного аналізу обсягу реалізації туристичного продукту в підприємствах туризму.

3. Методика розробки продуктової програми в туристичних підприємствах на плановий період.

Завдання 1. Формування продуктової програми

Туристичне підприємство формує продуктову програму на сезон.

Планується реалізація таких турів:

Вид туру	Кількість турів	Ціна, грн
Внутрішній (Карпати)	300	4 500
Екскурсійний (Львів, Київ)	250	3 000
Виїзний (Європа)	150	9 000

Визначити:

- загальний плановий дохід від реалізації
- частку кожного виду туру в загальному обсязі (%)
- зробити висновок про структуру продуктової програми

Завдання 2. Аналіз обсягу реалізації туристичного продукту

Турфірма має такі показники реалізації:

Показник	План	Факт
Кількість туристів, осіб	500	460
Середня ціна туру, грн	5 000	5 400

Визначити:

- плановий та фактичний дохід
 - відхилення доходу (грн і %)
 - вплив зміни кількості туристів на дохід
 - вплив зміни середньої ціни туру
- (використати модель: дохід = кількість × ціна)

Завдання 3. Планування обсягу реалізації (з урахуванням попиту)

У 2025 році підприємство реалізувало 800 турів. У 2026 році прогнозується:

- зростання попиту на 15%
- зниження середньої ціни туру з 6 000 грн до 5 500 грн (через конкуренцію і акції)

Визначити:

- планову кількість реалізованих турів
- очікуваний дохід у 2026 році
- зміну доходу порівняно з попереднім роком (%)

Завдання 4. Оптимізація продуктової програми

Підприємство має обмежений ресурс – може обслуговувати не більше 500 туристів за сезон.

Очікуваний прибуток з одного туриста:

Вид туру	Прибуток на 1 туриста, грн
Внутрішній	800
Екскурсійний	600
Виїзний	1 200

План попиту:

Вид туру	Попит, осіб
Внутрішній	300
Екскурсійний	250
Виїзний	200

Визначити:

- оптимальний розподіл туристів за видами турів
- максимально можливий прибуток підприємства

Тема 6. Управління експлуатаційною діяльністю підприємства туризму

Мета: Розкрити управління експлуатаційною діяльністю підприємства туризму

Питання для обговорення

1. Сутність та особливості функціонування підприємств туризму.
2. Сутність та методика розрахунку показників виробничо-експлуатаційної програми підприємств туризму.
3. Методичний інструментарій та порядок проведення економічного аналізу показників виробничо-експлуатаційної програми підприємств туризму.
4. Методика розробки виробничо-експлуатаційної програми підприємств туризму.

Завдання 1. Розрахунок експлуатаційних показників діяльності турфірми
Туристичне підприємство має такі дані за рік:

Показник	Значення
Кількість реалізованих турів	600
Загальний дохід, грн	3 600 000
Загальні витрати, грн	2 700 000

Визначити:

- середню вартість туру
- собівартість 1 туру
- прибуток підприємства
- прибуток на 1 тур
- зробити висновок щодо ефективності діяльності

Завдання 2. Аналіз виробничо-експлуатаційної програми
Підприємство має такі показники:

Показник	План	Факт
Кількість турів	500	450
Середня ціна туру, грн	6 000	6 500

Визначити:

- плановий і фактичний дохід
 - відхилення доходу (грн і %)
 - вплив зміни кількості турів на дохід
 - вплив зміни ціни туру
- (використати модель: дохід = кількість × ціна)

Завдання 3. Планування виробничо-експлуатаційної програми
У 2025 році підприємство реалізувало:

- 700 турів
- середня ціна – 5 000 грн

У 2026 році (з урахуванням умов ринку в Україні):

- очікується зростання кількості турів на 10% (за рахунок внутрішнього туризму)

- зниження середньої ціни до 4 800 грн (через конкуренцію)

Визначити:

- плановий обсяг реалізації (кількість турів)

- дохід у 2025 та 2026 роках

- зміну доходу (%)

- зробити висновок про доцільність стратегії

Завдання 4. Оцінка ефективності використання ресурсів

Туристичне підприємство має:

Показник	Значення
Кількість працівників	10
Кількість туристів	1 200
Дохід, грн	4 800 000

Визначити:

- продуктивність праці (туристів на 1 працівника)

- дохід на 1 працівника

- середній дохід на одного туриста

- зробити висновки щодо ефективності використання ресурсів

Змістовий модуль 2. Управління ресурсами туристичних підприємств

Тема 7. Управління матеріальними ресурсами туристичних підприємств

Мета: Розкрити управління матеріальними ресурсами туристичних підприємств

Питання для обговорення

1. Сутність матеріальних ресурсів підприємств туризму.

2. Класифікація і склад основних фондів підприємств туризму.

3. Оцінка та відтворення основних фондів підприємств туризму.

Завдання 1. Оцінка використання матеріальних ресурсів

Туристичне підприємство має такі показники:

Показник	Значення
Вартість основних фондів, грн	1 200 000
Дохід, грн	2 400 000

Визначити:

- фондоддачу (дохід / основні фонди)

- фондомісткість (основні фонди / дохід)

- зробити висновок щодо ефективності використання основних фондів

Завдання 2. Структура основних фондів підприємства

Основні фонди турфірми мають таку структуру:

Група	Вартість, грн
Офісне обладнання	300 000
Транспорт	500 000
Комп'ютерна техніка	200 000

Визначити:

- загальну вартість основних фондів
- частку кожної групи (%)
- зробити висновок про структуру матеріальних ресурсів

Завдання 3. Оцінка зносу та відтворення основних фондів

Підприємство має:

Показник	Значення
Первісна вартість основних фондів, грн	1 000 000
Залишкова вартість, грн	700 000

Визначити:

- суму зносу
- коефіцієнт зносу (%)
- коефіцієнт придатності (%)
- зробити висновок щодо стану основних фондів

Завдання 4. Оновлення матеріальної бази

Підприємство на початок року має основні фонди на суму 800 000 грн.

Протягом року введено нові фонди на 200 000 грн.

Визначити:

- коефіцієнт оновлення основних фондів (%)
- зробити висновок щодо інтенсивності оновлення

Тема 8. Управління трудовими ресурсами підприємств туристичної сфери

Мета: Розкрити суть соціальної відповідальності бізнесу та ділової етики

Питання для обговорення

1. Соціально-економічна сутність і особливості праці в туризмі.
2. Поняття трудових ресурсів підприємств туризму, їх класифікація.
3. Ефективність та продуктивність праці працівників у туризмі: поняття, показники оцінки і методи їх визначення.
4. Фактори зростання продуктивності праці та підвищення ефективності використання трудових ресурсів у підприємствах туризму.

Завдання 1. Оцінка продуктивності праці

Туристичне підприємство має такі показники:

Показник	Значення
Кількість працівників	12
Кількість обслугованих туристів	1 440
Дохід, грн	5 760 000

Визначити:

- продуктивність праці (кількість туристів на 1 працівника)
- дохід на одного працівника
- середній дохід на одного туриста
- зробити висновок щодо ефективності використання трудових ресурсів

Завдання 2. Аналіз ефективності праці (план–факт)

Підприємство має такі показники:

Показник	План	Факт
Кількість працівників	10	10
Кількість туристів	1 000	900
Дохід, грн	4 000 000	4 050 000

Визначити:

- продуктивність праці за планом і фактом
- дохід на одного працівника
- відхилення показників
- зробити висновок (наприклад: менше туристів, але вищий чек)

Завдання 3. Фактори зростання продуктивності праці

У 2025 році:

- кількість туристів – 1 200
- чисельність персоналу – 12 осіб

У 2026 році:

- кількість туристів зросла до 1 440
- чисельність персоналу залишилась незмінною

Визначити:

- продуктивність праці у 2025 і 2026 роках
- темп зростання продуктивності (%)
- пояснити можливі причини зростання (2–3 фактори)

Тема 9. Матеріальне стимулювання праці робітників підприємств туризму

Мета: Розкрити суть матеріального стимулювання праці робітників підприємств туризму

Питання для обговорення

1. Організація матеріального стимулювання працівників у підприємствах туризму.

2. Аналіз та планування показників із праці та заробітної плати підприємств туризму.

Завдання 1. Розрахунок заробітної плати працівника

Менеджер турфірми має:

- оклад – 12 000 грн
- премію – 10% від обсягу продажів
- обсяг продажів за місяць – 80 000 грн

Визначити:

- суму премії
- загальну заробітну плату працівника

Завдання 2. Розробити таблицю «Преміювання від досягнення плану продаж»

Преміювання від досягнення плану продаж, грн							Так	Ні
	План 1	План 2	Факт	Виконання плану 1, %	Виконання плану 2, %	Частка у загальному об'ємі продажу	Чи виконано план	Премія
	2,00%	7,00%	Березень					
Працівник 1	130 000	170 000	176 850			%		
Працівник 2	115 000	140 000	105 475			%		
Працівник 3	125 000	162 300	143 500			%		
Сума за місяць						%		

Завдання 3. Аналіз ефективності оплати праці

Підприємство має такі показники:

Показник	Значення
Дохід, грн	6 000 000
Фонд оплати праці, грн	1 200 000
Кількість працівників	10

Визначити:

- дохід на 1 працівника
- середню заробітну плату
- частку ФОП у доході (%)
- зробити висновок про ефективність витрат на оплату праці

Завдання 4. Планування матеріального стимулювання

У 2025 році:

- фонд оплати праці – 900 000 грн
- дохід – 3 600 000 грн

У 2026 році планується:

- збільшити фонд оплати праці на 15% (через мотивацію персоналу)

- очікуване зростання доходу – 20%

Визначити:

- фонд оплати праці у 2026 році

- дохід у 2026 році

- зміну частки ФОП у доході (%)

- зробити висновок про доцільність стимулювання

Тема 10. Управління фінансовими ресурсами туристичних підприємств

Мета: Розкрити суть управління фінансовими ресурсами туристичних підприємств

Питання для обговорення

1. Сутність і роль фінансів підприємств туризму та їхній зв'язок із державним фінансовим механізмом та зі складовими фінансового ринку.

2. Поняття фінансових ресурсів підприємств туризму, їх склад та характеристика, структура активів і пасивів балансу підприємства.

3. Джерела та порядок формування фінансових ресурсів підприємств туризму.

Завдання 1. Оцінка фінансових результатів підприємства

Туристичне підприємство має такі показники:

Дохід, грн	4 500 000
Витрати, грн	3 600 000
Власний капітал, грн	2 000 000

Визначити:

- прибуток підприємства

- рівень рентабельності (%)

- рентабельність власного капіталу (%)

- зробити висновок про ефективність фінансової діяльності

Завдання 2. Структура активів і пасивів

Підприємство має таку структуру ресурсів (грн):

Основні засоби	1 500 000
Оборотні кошти	500 000
Власний капітал	1 200 000
Позикові кошти	800 000

Визначити:

- загальну суму активів

- частку оборотних активів (%)

- частку власного і позикового капіталу (%)

- зробити висновок про фінансову стійкість підприємства

Завдання 3. Джерела формування фінансових ресурсів

Підприємство формує фінансові ресурси з таких джерел:

Джерело	Сума, грн
Прибуток	600 000
Кредит	400 000
Інвестиції	500 000

Визначити:

- загальний обсяг фінансових ресурсів
- частку кожного джерела (%)
- визначити домінуюче джерело фінансування

Тема 11. Управління доходами підприємств туристичної сфери

Мета: Розкрити суть управління доходами підприємств туристичної сфери

Питання для обговорення

1. Поняття, економічна сутність та джерела утворення доходів у підприємствах туризму.
2. Фактори, що впливають на розмір доходів підприємств туризму.
3. Аналіз доходів підприємств туризму.
4. Методи і порядок планування доходів підприємств туризму.

Завдання 1. Розрахунок та структура доходів

Туристичне підприємство отримує доходи з різних джерел:

Джерело доходу	Сума, грн
Продаж турів	3 200 000
Комісійні від партнерів	800 000
Додаткові послуги (страхування, трансфер)	500 000

Визначити:

- загальний дохід підприємства та частку кожного джерела доходу (%)
- зробити висновок про структуру доходів

Завдання 2. Аналіз факторів зміни доходу

У підприємства змінились показники:

Показник	2025	2026
Кількість туристів	800	920
Середній дохід на 1 туриста, грн	5 000	4 800

Визначити:

- дохід у 2025 та 2026 роках
 - загальну зміну доходу (грн і %)
 - вплив зміни кількості туристів на дохід
 - вплив зміни середнього доходу на дохід
- (модель: дохід = кількість × дохід на 1 туриста)

Завдання 3. Планування доходів підприємства

У 2025 році підприємство отримало дохід – 4 000 000 грн.

У 2026 році планується:

- збільшити кількість туристів на 10%
- підвищити середній дохід з одного туриста на 5%

Визначити:

- плановий дохід у 2026 році
- темп зростання доходів (%)
- зробити висновок про ефективність запланованих змін

Тема 12. Управління прибутками та рентабельністю на підприємствах туристичної сфери

Мета: Розкрити суть управління прибутками та рентабельністю на підприємствах туристичної сфери

Питання для обговорення

1. Економічна природа і функції прибутку підприємств.
2. Джерела утворення прибутку в підприємствах туризму, їх види.
3. Порядок розрахунку, розподілу і використання прибутку.
4. Рентабельність підприємств та показники, що її характеризують.
5. Аналіз прибутку підприємств туризму.

Завдання 1. Розрахунок прибутку та його структури

Туристичне підприємство має такі показники:

Показник	Значення
Дохід, грн	5 000 000
Витрати, грн	3 800 000

Додатково 10% прибутку спрямовується у резервний фонд; 20% – на розвиток підприємства

Визначити:

- валовий прибуток підприємства
- суму коштів за напрямами розподілу
- частку нерозподіленого прибутку (%)
- зробити висновок про фінансову політику підприємства

Завдання 2. Розрахунок рентабельності діяльності

Підприємство має:

Показник	Значення
Дохід, грн	4 200 000
Витрати, грн	3 500 000
Власний капітал, грн	1 500 000

Визначити:

- прибуток підприємства
- рентабельність діяльності (%) та рентабельність власного капіталу (%)
- зробити висновок щодо ефективності діяльності

ПЕРЕЛІК ТЕСТІВ

У якому документі обов'язково фіксуються дані про вартість та умови оплати туристичних послуг?

- A) у страховому полісі
- B) в Угоді про туристичне обслуговування
- C) у чеку касового апарату
- D) у туристичному ваучері
- E) у фінансовому звіті

Економічний зміст амортизації основних засобів полягає у:

- A) поступовому перенесенні вартості основних засобів на вартість готової продукції чи послуг
- B) визначенні вартості реалізації об'єкта після завершення строку його корисного використання
- C) перенесенні вартості основних засобів на собівартість послуг для акумулювання коштів на їхнє повне відновлення
- D) втраті основними засобами їхньої споживчої вартості та первісних властивостей
- E) безпосередньому перенесенні вартості основних засобів на виробничу собівартість продукції

Який показник є базою для розрахунку планової суми фонду зар. плати?

- A) планова сума рентабельності продажів турпродукту
- B) планова сума чистого доходу від реалізації турпродукту
- C) планова сума виручки від реалізації турпродукту
- D) планова сума валового доходу від реалізації турпродукту
- E) фактична сума виручки від реалізації турпродукту

Який підхід до ведення вебсторінки є найбільш обґрунтованим?

- A) доручити розробку професійній команді та забезпечити регулярне оновлення контенту
- B) залучити кваліфікованих фахівців зі створення цифрових продуктів
- C) запустити та підтримувати вебресурс власними силами компанії
- D) відмовитися від сайту, оскільки його утримання є занадто дорогим
- E) передати управління сайтом сторонній туристичній організації

Як системне та довготривале використання прийомів логістики впливає на управління туристичним чи готельним підприємством?

- A) суттєво посилює й оптимізує процеси управління
- B) послаблює оперативне управління
- C) може посилити управління лише за умови його інтеграції у довгострокову стратегію
- D) не чинить жодного помітного впливу на менеджмент
- E) дестабілізує внутрішні організаційні процеси

Власний вебсайт сучасної готельної мережі є її візитною карткою. Що є першочерговим етапом перед його розробкою?

А) сформувані чітку маркетингову концепцію, узгодити стратегію розвитку на найближчі 5 років, визначити пріоритети та обрати розробників

В) знайти кваліфікованих фахівців для технічного створення цифрового продукту

С) забезпечити подальше регулярне оновлення контенту силами штатних працівників або фахівців компанії-провайдера

Д) правильної відповіді не надано

Е) усі відповіді є правильними

Як характеризується географія міжнародної туристичної діяльності?

А) залишається практично незмінною впродовж останніх 50 років

В) хаотично змінюється під впливом непередбачуваних коливань споживчих смаків

С) змінюється планомірно згідно з директивами Всесвітньої туристичної організації (UN Tourism)

Д) змінюється еволюційно (традиційні туристичні центри зберігають позиції, водночас поступово з'являються нові дестинації)

Е) є абсолютно статичною протягом останніх 10 років

Які документи первинно зобов'язана видати туристична фірма клієнту для здійснення подорожі?

А) туристичний ваучер та страховий поліс

В) копію ліцензії туроператора на право провадження господарської діяльності у сфері туризму

С) закордонний паспорт із оформленою візою

Д) копію договору на туристичне обслуговування

Е) завірену копію паспорта без візових відміток

Який розмір фінансового забезпечення відповідальності передбачено чинним законодавством України для отримання ліцензії на туроператорську діяльність?

А) 2 тисячі євро

В) 5 тисяч євро

С) 20 тисяч євро

Д) 10 тисяч євро

Які заходи впроваджують підприємства готельного бізнесу для формування штату працівників вищої кваліфікації?

А) професійну підготовку

В) професійну перепідготовку

С) підвищення кваліфікації

Д) усі відповіді є правильними

Е) правильної відповіді не надано

Які кваліфікаційні вимоги висуваються до керівника (заступника) для отримання ліцензії на провадження туроператорської діяльності?

- A) наявність профільної туристичної освіти або стажу роботи у сфері туризму не менше 3 років
- B) наявність будь-якої вищої освіти незалежно від профілю
- C) обов'язкова наявність вищої спеціальної туристичної освіти
- D) наявність загального стажу роботи в індустрії гостинності більше 5 р
- E) наявність виключно ступеня магістра з туризму

Які канали збуту та ресурси залучають підприємства туристичного та готельного бізнесу для реалізації своїх послуг?

- A) виключно міжнародних експертів із відповідною сертифікацією
- B) залучають усіх вільних від основної роботи працівників підприємства
- C) реалізують послуги виключно через кваліфікованих посередників
- D) використовують комбінований підхід: як власний відділ продажу, так і посередницьку мережу
- E) залучають лише сертифікованих вітчизняних фахівців

Що є доцільним для формування ефективної та цілеспрямованої команди у структурі фірми-туроператора?

- A) здійснювати підбір персоналу за особистими рекомендаціями
- B) спосіб формування команди не має принципового значення для результату
- C) орієнтуватися під час найму лише на талановиту молодь без досвіду
- D) залучити до процесу рекрутингу та адаптації практичного психолога
- E) здійснювати відбір виключно за критеріями активності та кмітливості

Яка модель мотивації є найбільш фінансово привабливою для незалежних турагентів у співпраці з туроператорами?

- A) фіксовані ставки агентської винагороди
- B) формування фонду амортизаційних відрахувань
- C) формування корпоративного фонду накопичення
- D) забезпечення оподаткованого прибутку туроператора
- E) прогресивні відсоткові ставки за накопичувальною системою продажів

Якими ключовими компетенціями має володіти менеджер для успішного керівництва туристичним чи готельним підприємством?

- A) мати високий рівень професійної підготовки
- B) володіти актуальною та повною інформацією щодо ринкових процесів
- C) мати розвинені навички прийняття управлінських рішень
- D) усі відповіді є правильними
- E) правильної відповіді не надано

Які об'єкти відносять до активної частини основних засобів туристичного підприємства?

- A) машини, устаткування, передавальні пристрої
- B) комп'ютерну техніку та виробничий інвентар
- C) будівлі та капітальні споруди
- D) господарський інвентар та офісні меблі
- E) транспортні засоби

Який із перелічених регіонів історично належить до головних світових макрорегіонів (центрів) за обсягами туристичних потоків?

- A) Австралія та Нова Зеландія
- B) країни Південної Америки
- C) країни Центральної Азії
- D) країни Західної Європи
- E) країни Скандинавії

За якою ознакою НЕ здійснюється класифікація основних засобів (фондів) підприємства?

- A) за строком корисної експлуатації
- B) за предметно-речовим складом
- C) залежно від права власності
- D) залежно від джерел фінансування
- E) залежно від функціонально-цільового призначення

Яка з наведених ознак НЕ використовується в економічному аналізі для класифікації категорій персоналу підприємства?

- A) категорія персоналу (руководителі, фахівці, технічні службовці)
- B) тривалість стажу роботи
- C) політична чи партійна належність працівника
- D) віково-статева структура
- E) відношення до власності підприємства

Яка функція НЕ властива заробітній платі як економічній категорії?

- A) відтворювальна
- B) соціальна
- C) грошова
- D) регулююча
- E) усі відповіді є правильними (усі перелічені є функціями)

За рахунок якого джерела формується операційний дохід турагента?

- A) комісійної (агентської) винагороди
- B) повної виручки від реалізації сформованого турпродукту
- C) надзвичайних (інших операційних) доходів
- D) за рахунок використання основного та оборотного капіталу
- E) транзитних коштів, що надходять від туристів чи дилерів

Що є головним джерелом формування доходу (валу) тур підприємств?

- A) мінімізація виробничої собівартості турпродукту
- B) виручка від реалізації туристичного продукту та послуг
- C) рівень рентабельності окремих туристичних послуг
- D) капіталовіддача основного й оборотного капіталу фірми
- E) чистий прибуток підприємства

Хто відповідно до законодавства України має право безпосередньо здійснювати екскурсійну діяльність?

- A) фахівець (екскурсовод, гід-перекладач), який пройшов акредитацію та має відповідний дозвіл/сертифікат
- B) виключно туристична агенція на підставі ліцензії
- C) виключно суб'єкт господарювання зі статусом туроператора
- D) будь-яка турфірма або ФОП за умови обов'язкового ліцензування
- E) лише мережеві турагенства

Яке основне функціональне призначення доплат і надбавок у системі оплати праці?

- A) вони є елементами заробітної плати, які жорстко прописуються в посадових інструкціях
- B) вони виступають базовою частиною окладу за виконання стандартного обсягу робіт
- C) вони є самостійними елементами зарплати для компенсації чи винагороди за відхилення від нормальних умов праці, які не враховані в тарифних ставках і окладах
- D) вони використовуються для заохочення лише певної обмеженої частини робітників
- E) вони нараховуються виключно представникам адміністративно-управлінського персоналу

Як посилення конкуренції на ринку готельних послуг позначається на функціонуванні туристичного бізнесу загалом?

- A) визначає та формує вектори розвитку міжнародного туризму
- B) не має суттєвого чи помітного впливу на діяльність турфірм
- C) створює виключно негативні наслідки для стабільності ринку
- D) стимулює покращення якості та позитивно впливає на розвиток туристичного бізнесу
- E) чинить істотний, але переважно деструктивний (негативний) вплив

Який перелік нормативно-правових актів становить основу спеціального та загального господарського законодавства, що регулює діяльність суб'єктів туристичного бізнесу в Україні?

- A) Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України «Про туризм», Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»

В) Закон України «Про Кабінет Міністрів України», Закон України «Про державну службу», Бюджетний кодекс України

С) Закон України «Про власність», Закон України «Про підприємництво», Митний кодекс України

Д) Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Кримінальний кодекс України

Е) виключно накази та інструкції Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ)

Що економічно відображає залишкова вартість основних засобів туристичного підприємства?

А) поточну ринкову (справедливу) вартість матеріальних активів

В) частку вартості основних засобів, яку ще не перенесено на собівартість наданих послуг

С) очікувану ціну можливого продажу активу на ринку

Д) узгоджену вартість основних засобів на момент їх списання чи ліквідації

Е) ліквідаційну вартість майна, що підлягає утилізації

Які етапи в сукупності формують повний замкнений технологічний цикл обслуговування клієнтів у готелі?

А) попереднє бронювання (резервування) та реєстрація гостя

В) внесення передоплати, безпосереднє проживання та надання додаткових послуг

С) зустріч (прийом) гостя, фінальний розрахунок та організація виїзду

Д) усі перелічені етапи у своїй послідовності формують цей цикл

Е) жоден із варіантів не описує повний готельний цикл

Дайте найбільш повне економічне визначення заробітної плати:

А) грошове вираження вартості робочої сили, що виплачується виключно у формі фіксованого окладу

В) грошове вираження вартості та ціни робочої сили, що виступає у формі будь-якого заробітку, виплаченого працівникові за виконану роботу чи надані послуги

С) матеріальна винагорода за роботу, розрахована суворо відповідно до встановлених норм часу, виробітку чи обслуговування

Д) грошова компенсація за виконання посадових обов'язків протягом певного календарного періоду

Е) матеріальне заохочення працівника за виконаний обсяг завдань

Чим зумовлюються високі ринкові досягнення та конкурентоспроможність національної туристичної компанії в сучасних умовах?

А) лише структурою споживчого попиту та темпами розвитку суміжних галузей економіки

В) обсягом виробничих ресурсів, ринковою стратегією та рівнем менеджменту фірми

С) комплексом чинників: попитом на турпродукт, станом суміжних галузей, структурою ресурсів, стратегією та якістю менеджменту

Д) ринковий успіх підприємства є випадковим і не залежить від наведених факторів

Е) виключно обсягом стартового капіталу та обраною стратегією на внутрішньому ринку

Об'єднання кількох готельних підприємств, що перебувають у власності одного суб'єкта господарювання і розташовані в межах однієї держави, є:

А) міжнародною готельною мережею

В) готельною мережею національного рівня

С) готельною мережею регіонального рівня

Д) правильної відповіді не запропоновано

Е) локальним готельним ланцюгом

Яке визначення точно розкриває сутність поняття «кваліфікація»?

А) сукупність спеціальних знань і практичних навичок, які визначають ступінь підготовленості працівника до виконання конкретних завдань

В) посадовий поділ у межах однієї професії, що вимагає додаткових навичок на окремому етапі виробництва

С) штатна категорія, яка відображає виключно складність та умови праці

Д) рівень професійної майстерності, що відображає лише стаж роботи за спеціальністю

Е) співвідношення між різними професійними групами працівників

Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) підприємства розраховується як відношення:

А) позикових коштів до власного капіталу

В) обсягу продажів до вартості матеріальних запасів

С) власного оборотного капіталу до загальної вартості майна

Д) поточних пасивів до довгострокових зобов'язань перед акціонерами

Е) власного капіталу до загальної суми фінансових ресурсів (валюти балансу) або позикових коштів

Як розраховується коефіцієнт відновлення (обороту з прийому) кадрів?

А) як відношення загальної чисельності штату до кількості звільнених за період працівників

В) як відношення кількості прийнятих працівників до середньооблікової чисельності персоналу за період

С) як відношення суми прийнятих і звільнених працівників до середньооблікової чисельності штату

Д) як відношення кількості звільнених працівників до кількості прийнятих за певний проміжок часу

Е) як відношення кількості звільнених за власним бажанням до середньооблікової чисельності персоналу

За якою методикою визначається коефіцієнт загального обороту кадрів?

А) відношення загальної кількості працівників до чисельності звільнених за рік

В) відношення суми прийнятих і звільнених за період працівників до середньооблікової чисельності персоналу

С) відношення різниці між прийнятими і звільненими до загальної кількості штату

Д) відношення кількості звільнених за порушення дисципліни до кількості прийнятих фахівців

Е) відношення кількості звільнених працівників до середньооблікової чисельності персоналу

Оберіть математичний вираз (формулу) для визначення коефіцієнта морального зносу (спрацювання) основних засобів, де ОФп – первісна вартість, а ОФв – відновна вартість:

А) $K_{мз} = (ОФп - ОФв) / ОФп * 100\%$

В) $K_{мз} = (ОФп - ОФв) / ОФв * 100\%$

С) $K_{мз} = (ОФп + ОФв) / ОФп * 100\%$

Д) $K_{мз} = (ОФв - ОФп) / ОФв * 100\%$

Е) $K_{мз} = (ОФв + ОФп) / ОФп * 100\%$

Коефіцієнт переведення явочної чисельності працівників в облікову визначається як:

А) відношення явочного фонду робочого часу до номінального

В) відношення кількості фактично відпрацьованих днів до кількості днів невиходу на роботу

С) відношення фактичної явочної чисельності до середньооблікової

Д) відношення номінального (планового) фонду робочого часу до явочного (ефективного)

Е) відношення днів невиходів на роботу з поважних причин до загальної кількості робочих днів

На яких рівнях конкурентні переваги країни мають забезпечувати її національну безпеку та відповідати стратегічним інтересам?

А) базових інтересів – створення умов для набуття та збереження довгострокової стратегічної стійкості держави

В) внутрішніх інтересів – забезпечення стабільності внутрішніх соціально-економічних процесів і розвитку країни

С) зовнішніх інтересів – забезпечення інтеграції та розвитку країни як конкурентоспроможного суб'єкта світового господарства

Д) на всіх трьох рівнях: базовому, внутрішньому та зовнішньому

Е) виключно на випадковому (стохастичному) рівні

Яка міжнародна правова інституція або угода регулює міжнародні контракти та торгівлю у сфері послуг (зокрема туристичних)?

- A) спеціальний Протокол Генеральної Асамблеї ООН
- B) Генеральна угода про торгівлю послугами (ГАТС / GATS) в рамках СОТ
- C) Реєстраційний регламент Всесвітньої туристичної організації
- D) Міжнародні конвенції, що гарантують ідентичний рівень сервісу в усіх країнах-учасниках
- E) Директиви ЄС щодо уніфікації стандартів якості готельних послуг

Що розуміють під моральним зносом (спрацюванням) основних засобів в індустрії гостинності?

- A) поступову втрату матеріальними активами своїх первісних техніко-експлуатаційних властивостей у процесі використання
- B) раптове знецінення майна готелю внаслідок настання форс-мажорних обставин чи криз
- C) знецінення діючих засобів праці під впливом науково-технічного прогресу та появи більш ефективних аналогів до настання повного фізичного зносу
- D) незворотну втрату кількісних і об'ємних характеристик матеріальних активів під час експлуатації
- E) зменшення вартості майна підприємства виключно в процесі його фінальної ліквідації

Які макроекономічні та інституційні чинники мають найбільший вплив на формування конкурентних переваг туристичного сектору країни у глобальному масштабі?

- A) політична стабільність, прозорість інститутів влади, верховенство права, захист інвестицій та гармонізація законодавства з стандартами
- B) активність вітчизняних експортерів на суміжних ринках, рівень соціокультурної толерантності та захист прав споживачів
- C) масштаби рекламної діяльності внутрішніх виробників, багатопартійність та структура органів місцевого самоврядування
- D) низький рівень корупції, прозорість державних рішень, ефективність національного маркетингу дестинацій та відповідність міжнародному праву
- E) комерційна діяльність окремих туроператорів, рівень інфляції в країні та чисельність представницьких органів влади

Які міжнародні туристичні виставки є ключовими (стратегічними) для формування європейського вектору діяльності туроператорів?

- A) ITB (Берлін), ATM (Дубай), COTTM (Пекін)
- B) FITUR (Мадрид), Miami Seatrade (Маямі), SMTV (Париж)
- C) ITB (Берлін), IFTM Top Resa (Париж), AIME (Сідней)
- D) ITB (Берлін), WTM (Лондон), FITUR (Мадрид), BIT (Мілан)
- E) WTM (Лондон), ATM (Дубай)

Як наявність або відсутність платоспроможного ринкового попиту на готельні послуги в регіоні впливає на розвиток готельного сектору?

А) не чинить жодного впливу на кількісні показники та структуру готельного фонду

В) має опосередкований вплив виключно на сезонність роботи закладів розміщення

С) динамічно корелює лише з реєстрацією нових суб'єктів малого підприємництва

Д) впливає суто на суміжні галузі (на розвиток ресторанного бізнесу)

Е) має вирішальний (визначальний) вплив на загальну кількість та потужність підприємств галузі в дестинації

Оберіть математичну формулу для розрахунку річної норми амортизації НА, де ОФп – первісна вартість основних засобів, ОФл – їхня ліквідаційна вартість, а Па – строк корисного використання (амортизаційний період):

А) $НА = (ОФп - ОФл) / (Па * ОФп) * 100\%$

В) $НА = (ОФл - ОФп) / (Па * ОФп) * 100\%$

С) $НА = (ОФп + ОФл) / (Па - ОФп) * 100\%$

Д) $НА = (ОФл - ОФп) / (ОФл + ОФп) * 100\%$

Е) $НА = (ОФп + ОФл) / (Па * ОФл) * 100\%$

Що економічно характеризує норма амортизації основних засобів?

А) загальний обсяг фінансових коштів, що інвестуються в оновлення основних засобів

В) нормативно встановлений строк корисного використання матеріальних активів

С) частку балансової вартості основних засобів, яка щорічно переноситься на собівартість створеного турпродукту (послуг)

Д) виражений у відсотках річний розмір відрахувань від первісної (балансової) вартості основних засобів

Е) фактичну тривалість експлуатації засобів праці на підприємстві

Які органи та інституції уповноважені розробляти нормативні документи й технічні регламенти щодо сертифікації готельних послуг в Україні?

А) мерія міста або виконавчий комітет сільської ради

В) Верховна Рада України (парламент)

С) Конституційний Суд України

Д) профільне міністерство та центральні органи виконавчої влади у сфері технічного регулювання

Е) органи місцевого самоврядування (обласні та районні ради)

Що в економіці праці розуміють під обліковою чисельністю персоналу підприємства?

А) усе коло постійних, сезонних та тимчасових працівників, які зафіксовані в кадровому штаті, включаючи тих, хто перебуває у відпустках, відрядженнях, на лікарняних чи відсутній з інших поважних причин

В) середню кількість працівників, які виконували обов'язки протягом визначеного періоду (місяць, квартал, рік)

С) чисельність громадян, які перебувають на обліку в центрах зайнятості

Д) кількість робітників підприємства, для яких застосовується відрядна форма оплати праці

Е) мінімально необхідну кількість персоналу, який має щоденно з'являтися на робочих місцях для забезпечення технологічного процесу

На яких засадах здійснюється туристичне та екскурсійне обслуговування школярів і студентів на сучасних маршрутах?

А) примусово, згідно з директивними рознарядками органів управління освітою чи туризмом

В) добровільно, на ринкових (комерційних) засадах

С) виключно на благодійних засадах за рахунок спонсорських коштів

Д) не координується і не здійснюється в організованому порядку

Е) примусово-комерційних, на основі обов'язкових державних планів

Яка ключова ознака покладена в основу поділу основних засобів гостинності на активну та пасивну частини?

А) функціонально-цільове призначення та характер участі у виробничому процесі

В) рівень дохідності та капіталовіддачі конкретного об'єкта

С) ступінь фізичного зносу (спрацьованості) активів

Д) спосіб розподілу амортизаційних відрахувань між підрозділами

Е) форма власності (власні, орендовані чи заставні активи)

Як називається форма оплати праці, за якої заробіток працівникові або групі працівників встановлюється не за окремі операції, а одразу на весь комплекс робіт із визначенням кінцевого строку його виконання?

А) пряма відрядна оплата праці

В) проста погодинна оплата праці

С) тарифна (посадова) оплата праці

Д) акордна оплата праці

Е) відрядно-прогресивна оплата праці

Дайте визначення поняттю «основна заробітна плата»:

А) винагорода за виконану роботу відповідно до встановлених норм праці (норм часу, виробітку, обслуговування, посадових обов'язків)

В) додаткове матеріальне заохочення за виконання робіт у понаднормовий час

С) грошова компенсація за роботу в шкідливих або особливих кліматичних умовах

D) сукупна оплата праці, що нараховується за весь відпрацьований та невідпрацьований час

E) фіксована виплата виключно за нормативний робочий час без урахування премій

Що є головним економічним джерелом формування доходу від операційної діяльності для незалежних турагентів?

A) агентська (комісійна) винагорода від туроператорів та постачальників послуг

B) повна вартість (виручка) від реалізації сформованого комплексного турпродукту

C) інші операційні та надзвичайні доходи підприємства

D) фіксований комісійний збір, що стягується виключно з органів місцевого самоврядування

E) чистий прибуток від фінансових інвестицій

Визначте основні завдання економічного аналізу фінансового стану туристичного (готельного) підприємства:

A) дослідження загальних натуральних показників господарської діяльності фірми

B) аудит правильності складання та ведення бухгалтерської звітності

C) комплексна оцінка ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ефективності використання майна компанії

D) стратегічне планування подальшої фінансово-інвестиційної діяльності

E) облік наявних матеріальних та нематеріальних ресурсів

Оберіть найбільш точне та повне економічне визначення основних засобів готельно-туристичних підприємств:

A) засоби праці, які мають вартість, функціонують у діяльності тривалий строк у своїй незмінній споживчій формі, а їхня вартість переноситься на створені послуги частинами в міру зносу

B) матеріальні активи, строк корисного використання яких перевищує один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік) з дати введення в експлуатацію, а вартість поступово зменшується через знос

C) засоби праці, які використовуються тривалий час і мають абсолютно незмінну матеріально-речову структуру та не підлягають модернізації

D) предмети праці, які споживаються поступово і функціонують виключно в межах нормативного строку придатності

E) матеріальні цінності, які беруть участь в одному виробничому циклі протягом строку, що не перевищує 365 днів, і повністю переносять свою вартість на послуги

Відповідно до Закону України «Про туризм», під «туризм» слід розуміти:

А) можливість задоволення соціокультурних та духовних потреб громадян під час зміни місця проживання

В) тимчасовий виїзд особи з місця постійного проживання в оздоровчих, пізнавальних, професійно-ділових чи інших цілях без здійснення оплачуваної діяльності в місці перебування

С) особливу форму короткострокового просторового переміщення громадян між регіонами

Д) будь-яку подорож особи до іншого населеного пункту на строк, що обов'язково перевищує 24 години

Е) довгострокову зміну особою свого географічного розташування з метою зміни громадянства

Якими шляхами може здійснюватися ефективний підбір та найм персоналу для міжнародних туристичних і готельних комплексів?

А) через спеціалізовані зовнішні кадрові (рекрутингові) агенції

В) силами внутрішньої служби управління персоналом (HR-відділу) самого підприємства

С) як через залучення зовнішніх рекрутерів, так і власними силами HR-відділу компанії

Д) виключно через державні органи регулювання ринку праці

Е) за допомогою автоматизованих систем без залучення фахівців

Оберіть математичну модель розрахунку вартості основних засобів на кінець звітної періоду ОФк, де ОФп – вартість на початок періоду, ОФввед – вартість введених активів, ОФвиб – вартість вибулих активів:

А) $ОФк = ОФп + ОФввед - ОФвиб$

В) $ОФк = ОФп - ОФввед + ОФвиб$

С) $ОФк = ОФп * (ОФввед / ОФвиб)$

Д) $ОФк = ОФп - ОФвиб$

Е) $ОФк = ОФввед - ОФвиб$

До якого виду туризму відноситься поїздка науково-педагогічного працівника для участі у міжнародній науково-практичній конференції?

А) наукового туризму

В) ділового туризму (МІСЕ-туризму)

С) суто службового відрядження, що не є туризмом

Д) відпочинку та дозвілля

Е) рекреаційного туризму

Як називається процес поступової втрати основними засобами своїх первісних споживчих властивостей, що призводить до зменшення їхньої вартості в міру експлуатації?

А) амортизація

В) фізичний знос (спрацювання)

С) моральний знос (спрацювання)

- D) експлуатаційне старіння
- E) фінансова ліквідація

Якою є нормативно-правова база ліцензування для всіх суб'єктів господарювання, що претендують на провадження туроператорської діяльності в Україні?

- A) диференційованою (різною для кожного регіону)
- B) єдиною та уніфікованою (однаковою для всіх суб'єктів)
- C) індивідуальною для малого бізнесу
- D) укрупненою за видами туризму
- E) узагальненою за рівнем доходності

Що є безпосереднім предметом фінансового аналізу туристичного (готельного) підприємства?

- A) матеріальне майно та власний капітал компанії
- B) основні засоби та оборотні активи підприємства
- C) чистий прибуток та портфель цінних паперів
- D) фінансові ресурси підприємства, процеси їх формування, розподілу та використання
- E) загальні фінанси суб'єктів господарювання

При прямому способі розрахунку продуктивність праці в туризмі визначається як:

- A) обсяг сформованого або реалізованого турпродукту (послуг) у розрахунку на одного працівника за одиницю часу
- B) кількість робочого часу, витраченого на обслуговування одного туриста
- C) оцінка вакантних робочих місць на перспективу
- D) планова потреба підприємства в кадрах на наступний сезон
- E) загальні витрати живої праці на реалізацію пакету послуг

Продуктивність праці персоналу в індустрії гостинності є ключовим показником:

- A) надійності та стабільності праці
- B) економічної ефективності праці
- C) рівня насиченості (інтенсивності) праці
- D) конкурентоспроможності робочої сили на ринку
- E) достатності трудових ресурсів

Що характеризує поняття «професія» працівника готельно-туристичної сфери?

- A) здатність швидко опанувати суміжний вид діяльності
- B) наявність додаткових індивідуальних навичок та знань
- C) вид трудової діяльності, що потребує певної сукупності спеціальних теоретичних знань і практичних навичок

- D) уміння адаптуватися до корпоративної культури конкретної фірми
- E) досвід проведення спеціальних прикладних досліджень

Від яких факторів найбільшою мірою залежить співвідношення стандартних та ексклюзивних послуг, що надаються гостями в сучасних засобах розміщення?

- A) виключно від поточних суб'єктивних побажань клієнта
- B) є стабільним та регламентується державою на роки наперед
- C) залежить суто від кількості номерів у готелі
- D) важко піддається менеджменту та оптимізації
- E) залежить від загального рівня розвитку економіки, категорії (зірковості) готелю, національних стандартів та якості менеджменту

Які наслідки має успішна реалізація інвестиційного проєкту з розширення готельно-туристичного комплексу для регіональної економіки?

- A) має значення виключно для внутрішніх інвесторів проєкту
- B) впливає лише на рівень зайнятості місцевого населення
- C) стимулює приплив туристів, збільшує надходження до бюджету та розвиває суміжні галузі
- D) усі три відповіді є правильними (комплексний ефект)
- E) правильної відповіді не надано

Економічний показник «реальна заробітна плата» відображає:

- A) кількість товарів і послуг, які працівник може придбати за отриману (номінальну) суму грошей з урахуванням поточних цін та інфляції
- B) фактичну суму грошей, нараховану працівникові за виконану роботу
- C) сукупний розмір основної та додаткової зарплати до податків
- D) абсолютний обсяг виплачених премій та бонусів за звітний період
- E) потенційний дохід працівника без урахування податкових зобов'язань

Що таке резерви зростання продуктивності праці на підприємстві?

- A) реалізовані заходи з автоматизації робочих місць у поточному періоді
- B) невикористані або потенційні можливості більш повного та ефективного використання праці з метою зниження її витрат на одиницю послуг (турпродукту)
- C) внутрішня корпоративна підготовка юридичних кадрів
- D) елементи розвитку соціальної інфраструктури готелю
- E) точна кількісна оцінка витрат робочого часу за минулий рік

З якою метою та до яких економічних наслідків призводить розширення асортименту послуг у готелі чи турфірмі?

- A) використовується для планової заміни морально застарілих послуг новими
- B) диверсифікує пропозицію і дозволяє споживачам зробити оптимальний вибір

С) стимулює споживчий попит та сприяє зростанню загальних обсягів продажу

Д) усі відповіді є правильними

Е) правильної відповіді не надано

Які дестинації (країни) у міжнародній економіці туризму називають країнами-донорами?

А) країни, які генерують та відправляють за кордон більше своїх туристів, ніж приймають іноземних гостей

В) країни, які приймають значно більше іноземних туристів, ніж відправляють за кордон власних громадян

С) країни, які здійснюють суворий вибірковий державний контроль виїзних потоків

Д) країни, що фінансують діяльність Всесвітньої туристичної організації

Е) країни, які приймають туристичні потоки з багатих регіонів світу

Які глобальні тенденції найсильніше вплинули на лібералізацію державних (митних) кордонів та формування світового ринку туризму?

А) міжнародна економічна інтеграція, зростання масштабів ТНК, міжнародний поділ праці та активна експансія прямих іноземних інвестицій

В) глобалізація світових фінансових ринків, третинного сектору економіки (сфери послуг) та екологічні виклики

С) комплекс факторів: економічна інтеграція, діяльність ТНК, спеціалізація торгівлі послугами із глобалізацією фінансів та сфери послуг

Д) посилення протекціонізму та закриття внутрішніх ринків праці

Е) виключно розвиток пасажирського авіатранспорту в Східній Азії

Яка організаційно-правова форма господарювання є найбільш поширеною серед сучасних туроператорів та великих турагентств в Україні?

А) фізична особа – підприємець (ФОП)

В) акціонерне товариство (АТ)

С) товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ)

Д) приватне підприємство без створення юридичної особи

Е) командитне товариство (КТ)

Що в статистиці праці характеризує середньооблікова чисельність працівників?

А) загальну кількість усіх штатних працівників на певну конкретну дату (наприклад, перше число місяця)

В) чисельність працівників підприємства в середньому за певний період часу (місяць, квартал, рік)

С) кількість осіб, які зареєстровані у зовнішніх реєстрах та базах даних

Д) чисельність персоналу, робота якого оплачується виключно за відрядною формою

Е) мінімальний склад зміни, необхідний для безперебійного обслуговування гостей

Що в бухгалтерському обліку та економічному аналізі розуміють під справедливою вартістю основних засобів?

- А) ринкову вартість матеріальних активів, визначену шляхом професійної експертної оцінки між обізнаними та зацікавленими сторонами
- В) первісну вартість об'єкта у новому, повністю не зношеному стані
- С) балансову вартість за вирахуванням накопиченого зносу
- Д) вартість відтворення аналогічного об'єкта в сучасних ринкових умовах
- Е) чисту ліквідаційну вартість майна під час його утилізації

На якому рівні застосовуються та діють стандарти якості (серії ISO), що регулюють туристичні та готельні послуги?

- А) діють як загальноприйняті рекомендаційні орієнтири у глобальному масштабі, але впроваджуються країнами добровільно
- В) мають статус обов'язкових до виконання законів абсолютно в усіх країнах світу
- С) розроблені, але фактично не використовуються на практиці
- Д) застосовуються виключно в межах готельних мереж США
- Е) є конфіденційними комерційними стандартами окремих брендів

Яким за законодавством України є медичне страхування та страхування від нещасних випадків для громадян, які виїжджають у туристичні подорожі за кордон?

- А) добровільним, здійснюється виключно за бажанням туриста
- В) рекомендованим туроператором, але не обов'язковим для перетину кордону
- С) обов'язковим лише для осіб, які планують займатися екстремальним туризмом
- Д) обов'язковим (забезпечується туроператором чи суб'єктом туристичної діяльності на підставі угод)
- Е) непотрібним у разі наявності внутрішнього полісу страхування

Сукупність грошових витрат підприємства на придбання, спорудження або виготовлення основних засобів, включаючи витрати на транспортування, монтаж та сплату непрямих податків – це їхня:

- А) первісна вартість
- В) залишкова вартість
- С) ліквідаційна вартість
- Д) справедлива вартість
- Е) амортизована вартість

Який показник відображає суму грошових коштів, яку працівник отримує за виконану роботу за певний період, без урахування зміни цін на товари та послуги?

- A) номінальна заробітна плата
- B) реальна заробітна плата
- C) базова тарифна ставка
- D) чистий прибуток домогосподарства
- E) відрядна премія

Сума отриманої підприємством оплати від туристів за реалізовані турпродукти або окремі готельно-ресторанні послуги утворює:

- A) дохід (виручку) від реалізації продукції (послуг)
- B) дохід від інвестиційної та фінансової діяльності
- C) операційний прибуток підприємства
- D) чистий прибуток після сплати податків
- E) балансовий прибуток до оподаткування

Яку ключову економічну роль у системі мотивації персоналу готелю відіграють надбавки до заробітної плати?

- A) є обов'язковою щомісячною фіксованою частиною тарифного окладу
- B) слугують для нівелювання різниці в економічних інтересах власників і менеджменту
- C) мають чітко виражений стимулюючий характер і пов'язуються з високою кваліфікацією чи діловими якостями конкретного працівника
- D) компенсують виключно шкідливі або особливі умови праці
- E) виплачуються з метою покриття витрат на відрядження

Що є визначальною ознакою сучасної міжнародної готельної мережі?

- A) наявність кількох однотипних готелів у межах одного міста
- B) сукупність готелів визначених категорій, що використовують єдиний бренд, стандарти сервісу та діють у різних регіонах або країнах
- C) суворе дотримання правила однакової кількості номерів у кожному закладі мережі
- D) надання абсолютно тотожного за вартістю пакету послуг незалежно від країни
- E) використання виключно місцевих управлінських кадрів

Які складові (суб'єкти господарювання) утворюють структуру сучасної індустрії гостинності в широкому розумінні?

- A) виключно заклади готельного та ресторанного господарства
- B) сектори розміщення, харчування, рекреації, транспорту, а також конгресно-виставкова діяльність та індустрія розваг
- C) готелі, міські заклади швидкого харчування, театри та музеї
- D) виключно державні екскурсійні бюро та залізничні компанії
- E) заклади лікувально-санаторного типу

Дайте найбільш точне визначення сучасному готелю як суб'єкту економічної діяльності:

- A) майновий комплекс, що надає безкоштовні послуги подорожуючим
- B) суб'єкт підприємницької діяльності, який займається виключно капітальним будівництвом житлового фонду
- C) тимчасовий притулок для громадян, які не мають постійного місця проживання
- D) підприємство будь-якої організаційно-правової форми, що надає специфічні платні послуги з розміщення, харчування та додаткового сервісу особам, які перебувають поза місцем постійного проживання
- E) заклад довгострокового проживання внутрішньо переміщених осіб

Як економічно характеризується сучасний стан та тенденції розвитку готельної інфраструктури в Україні?

- A) є цілком задовільним і не потребує капіталовкладень
- B) демонструє надвисокі темпи інноваційного оновлення в усіх регіонах
- C) є недостатнім, регіонально диспропорційним та потребує інтенсивного залучення інвестицій і планомірного розвитку
- D) повністю стагнуючим та неперспективним для інвесторів
- E) повністю інтегрованим у світовий ринок без потреби в модернізації

Хто виступає ключовими суб'єктами конкурентної боротьби на сучасному глобальному ринку туристичних та готельних послуг?

- A) окремі промислові галузі економіки
- B) туристичні фірми, готельні конгломерати, мережі та дестинації
- C) виключно державні органи сертифікації
- D) приватні пасивні інвестори
- E) виключно незалежні внутрішні стейкхолдери

Що становлять собою трудові ресурси (персонал) туристичного чи готельного підприємства?

- A) виключно топ-менеджмент компанії, що приймає стратегічні рішення
- B) сукупність працівників різних професійно-кваліфікаційних груп, які офіційно залучені до кадрового штату підприємства
- C) лише співробітники, які мають стаж роботи в індустрії понад 5 років
- D) працівники, які пройшли міжнародну сертифікацію та підвищення кваліфікації
- E) тимчасовий лінійний персонал, найнятий на літній сезон

За якою ціновою моделлю незалежні турагенти зазвичай реалізують кінцевим споживачам турпродукти, сформовані туроператорами?

- A) за власною роздрібною ціною, яку турагент визначає самостійно на основі попиту
- B) за фіксованою ціною туроператора з подальшим утриманням обумовленої агентської (комісійної) винагороди

С) за оптовою ціною виробника з нарахуванням додаткових податкових зборів з туриста

Д) за регульованою державою диференційованою ціною

Е) за демпінговою вартістю для залучення клієнтів

Відповідно до чинного законодавства, туристичний ваучер є:

А) різновидом обов'язкового страхового полісу на маршруті

В) формою цивільно-правової угоди між туроператором та гідом-перекладачем

С) документом, що визначений як письмова угода чи її частина, що видається туристу і засвідчує його право на отримання оплаченого комплексу туристичних послуг від приймаючої сторони

Д) фінансовим документом, що замінює фіскальний касовий чек

Е) довільною довідкою про бронювання квитків

Що таке тур.маршрут в контексті просторової організації туризму?

А) траєкторія руху будь-якого громадського чи екскурсійного транспорту

В) найкоротший географічний шлях між двома великими містами

С) визначений логістичний шлях проходження туристів, зумовлений попитом, програмою перебування, пам'яткознавчим потенціалом дестинації або домовленістю сторін

Д) графік проведення екскурсій у межах одного музею чи парку

Е) схема руху гідів-перекладачів під час трансферу

Оберіть точне юридичне та економічне визначення поняття «туристичний продукт» згідно із Законом України «Про туризм»:

А) попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше ніж дві такі послуги, що реалізуються або пропонуються для реалізації за визначеною ціною, до складу якого входять послуги перевезення, розміщення та інші туристичні послуги

В) будь-яка окрема послуга (наприклад, продаж квитка на потяг), яка придбана громадянином для подорожі

С) сукупність природних та рекреаційних ресурсів регіону, що використовуються безкоштовно

Д) програма перебування на курорті, яка не включає логістику та трансфер

Е) виключно послуги ресторанного бізнесу на туристичному маршруті

Обов'язковою умовою для визнання комплексу послуг туристичним продуктом є:

А) реалізація послуг виключно міжнародними агенціями

В) поєднання в одному пакеті за попередньо встановленою ціною не менше ніж двох послуг (наприклад, розміщення + перевезення)

С) тривалість подорожі строком не менше одного календарного місяця

Д) наявність у програмі екскурсій до об'єктів спадщини ЮНЕСКО

Е) реалізація послуг лише на засадах самодіяльного туризму

Яка позиція найкраще характеризує роль та місце України у структурі сучасного світового туристичного процесу?

А) входить до топ-5 світових лідерів за обсягами в'їзних туристичних потоків

В) є повністю ізольованим та неінтегрованим ринком

С) володіє потужним, унікальним, проте наразі значною мірою нереалізованим рекреаційно-туристичним потенціалом

Д) розвиває виключно внутрішній екскурсійний туризм без виходу на міжнародну арену

Е) є виключно країною-донором без можливостей прийому іноземців

Які освітні інституції формують сучасну систему професійної підготовки кадрів для індустрії гостинності та туризму в Україні?

А) виключно заклади позашкільної та неформальної освіти

В) заклади вищої освіти (університети, академії), а також заклади фахової передвищої та професійно-технічної освіти (коледжі, ліцеї)

С) виключно закордонні спеціалізовані бізнес-школи

Д) короткострокові курси при Державному агентстві розвитку туризму

Е) виробничі підприємства безпосередньо на робочих місцях без теоретичного навчання

Який фінансовий стан підприємства характеризується як кризовий?

А) коли поточні матеріальні запаси та операційні витрати повністю покриваються власним оборотним капіталом

В) коли обсяг запасів і витрат суттєво перевищує наявні нормативні джерела їх формування, що створює загрозу банкрутства

С) коли залучаються виключно довгострокові банківські кредити для модернізації готелю

Д) коли активи підприємства дорівнюють його статутному капіталу

Е) коли підприємство тимчасово переходить на спрощену систему оподаткування

Фінансовий стан готельно-туристичного підприємства – це:

А) інтегральна економічна система показників, що відображають наявність, розміщення, структуру та ефективність використання його фінансових ресурсів на певну дату

В) виключно рівень поточної касової ліквідності фірми

С) сума грошових коштів, які знаходяться на поточному банківському рахунку підприємства

Д) розмір капітальних інвестицій, отриманих від іноземних донорів

Е) показник фінансової незалежності виключно від державних субсидій

Що в економіці праці розуміють під явочною чисельністю персоналу підприємства?

- A) загальну кількість працівників, які числяться у кадровому штаті
- B) середню чисельність працівників, розраховану за квартал або рік
- C) кількість працівників, які фактично з'явилися на роботу (або мали з'явитися згідно з графіком) для виконання обов'язків у конкретний день
- D) персонал, що перебуває у довгострокових відпустках чи лікарняних
- E) кількість кандидатів, які прийшли на співбесіду до HR-відділу

Який метод амортизації передбачає стабільне перенесення первісної вартості основних засобів на собівартість послуг рівними частинами протягом усього строку їхньої корисної експлуатації?

- A) прискореного зменшення залишкової вартості
- B) прямолінійний (рівномірний) метод
- C) кумулятивний метод (за сумою чисел років строку корисного використання)
- D) виробничий метод
- E) подвійно-залишковий метод

Який економічний показник характеризує кількість витраченого робочого часу (в годинах чи днях) на виробництво одиниці турпродукту або надання однієї послуги?

- A) виробіток
- B) трудомісткість
- C) інтенсивність праці
- D) капіталомісткість послуги
- E) коефіцієнт ефективності робочого часу

Який економічний показник відображає обсяг наданих туристичних або готельних послуг (у грошовому чи натуральному вираженні) у розрахунку на одного штатного працівника за одиницю часу?

- A) виробіток
- B) трудомісткість
- C) фондоддача
- D) рентабельність персоналу
- E) коефіцієнт плинності кадрів

Якщо заробітна плата працівника напряму залежить не від його особистого виробітку, а від результатів діяльності працівників основного виробництва, яких він обслуговує, то така форма оплати праці називається:

- A) непряма відрядна оплата праці
- B) проста погодинна оплата праці
- C) акордна форма оплати праці
- D) відрядно-прогресивна оплата праці
- E) контрактна (посадова) система оплати праці

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

1. Місце та соціально-економічне значення туризму в системі ринкового господарства країни.
2. Характеристика головних елементів туристичного ринку, інфраструктури ринку та їхній взаємозв'язок.
3. Фактори формування попиту і пропозиції на туристичному ринку.
4. Система показників, що характеризують стан розвитку туризму та готельного господарства в Україні.
5. Туристичний ринок, його класифікація та функції.
6. Планування діяльності підприємств туризму та обсягу реалізації туристичного продукту.
7. Методи планування продажу туристичного продукту.
8. Місткість ринку та методи її визначення.
9. Сутність та структура внутрішнього господарського механізму туристичних підприємств, його головні інструменти.
10. Система показників економічного і соціального розвитку туристичних підприємств.
11. Суть та зміст аналізу господарської діяльності туристичних підприємств.
12. Характеристика головних методів аналізу та його інформаційне забезпечення.
13. Сутність та види ресурсного потенціалу підприємств туризму.
14. Суть, види та функції капіталу.
15. Вартість підприємства туризму.
16. Суть та види нематеріальних ресурсів підприємств туризму.
17. Сутність і структура продуктової (виробничої) програми туристичного підприємства.
18. Порядок і методика економічного аналізу обсягу реалізації туристичного продукту в підприємствах туризму.
19. Методика розробки продуктової програми в туристичних підприємствах на плановий період.
20. Сутність та особливості функціонування підприємств туризму.
21. Сутність та методика розрахунку показників виробничо-експлуатаційної програми підприємств туризму.
22. Методичний інструментарій та порядок проведення економічного аналізу показників виробничо-експлуатаційної програми підприємств туризму.
23. Методика розробки виробничо-експлуатаційної програми підприємств туризму.
24. Сутність матеріальних ресурсів підприємств туризму.
25. Класифікація і склад основних фондів підприємств туризму.
26. Оцінка та відтворення основних фондів підприємств туризму.
27. Соціально-економічна сутність і особливості праці в туризмі.
28. Поняття трудових ресурсів підприємств туризму, їх класифікація.

29. Ефективність та продуктивність праці працівників у туризмі: поняття, показники оцінки і методи їх визначення.
30. Фактори зростання продуктивності праці та підвищення ефективності використання трудових ресурсів у підприємствах туризму.
31. Організація матеріального стимулювання працівників у підприємствах туризму.
32. Аналіз та планування показників із праці та заробітної плати підприємств туризму.
33. Сутність і роль фінансів підприємств туризму та їхній зв'язок із державним фінансовим механізмом та зі складовими фінансового ринку.
34. Поняття фінансових ресурсів підприємств туризму, їх склад та характеристика, структура активів і пасивів балансу підприємства.
35. Джерела та порядок формування фінансових ресурсів підприємств туризму.
36. Поняття, економічна сутність та джерела утворення доходів у підприємствах туризму.
37. Фактори, що впливають на розмір доходів підприємств туризму.
38. Аналіз доходів підприємств туризму.
39. Методи і порядок планування доходів підприємств туризму.
40. Економічна природа і функції прибутку підприємств.
41. Джерела утворення прибутку в підприємствах туризму, їх види.
42. Порядок розрахунку, розподілу і використання прибутку підприємства туризму.
43. Рентабельність підприємств та показники, що її характеризують.
44. Аналіз прибутку підприємств туризму.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич; Волинець І. Г., Громко Л. С., Загоруйко В. Л., Кулинич М. Б., Кушнір М. А., Левицький В. В., Мохнюк А. М., Полінкевич О. М., Сак Т. В., Скорук О. А., Фатенок-Ткачук А. О., Хілуха О. А., Чуліпа І. Д., Шостак Л. В., Ющишина Л. О. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 14,95 Мб. <https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/10536>
2. Економіка туризму : підручник / В. Ю. Світлична, С. А. Александрова. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с.
3. Левицька І.В., Климчук А.О., Басюк Д.І., Тарасюк Г.М., Москвічова О.С. Економіка туризму: навчальний посібник. Житомир, 2020. 488 с.
4. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підручник. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 728 с.
5. Павліха Н.В., Цимбалюк І.О., Савчук А.Ю. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 211 с.
6. Потенціал і розвиток бізнесу: навч. посібник / [Полінкевич О. М., Шостак Л. В., Белінська Л. В., Волинець І. Г., Грицюк Н. О., Громко Л. С., Данилюк Т. І., Колосок А. М., Левченко В. П., Ліпич Л. Г., Мальцева В. В., Миськів Г. В., Мищишин І. Р., Сак Т. В., Скорук О.В., Тринчук В. В., Хілуха О. А., Шматковська Т. О., Ющишина Л. О.] ; за ред. О. М. Полінкевич, Л.В. Шостак. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 571 с. <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/16668>
7. Полінкевич О. М. Маркетинг туризму та готельно-ресторанної справи : навч. посібник. Луцьк : ЛНТУ, 2022. 288 с. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 5,9 Мб. <https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/11184>
8. Економіка туризму : Конспект лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньої програми «Туризм» галузі знань 24 Сфера обслуговування спеціальності 242 Туризм денної та заочної форм навчання / уклад. Віталій Поліщук. Луцьк: ЛНТУ, 2024. 80 с.
9. Закон України «Про туризм». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Закон України «Про господарські товариства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
11. Закон України «Про підприємництво». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
12. Закон України «Про інвестиційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
13. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
14. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

Інформаційні ресурси

15. Бібліотека ЛНТУ. URL: <http://library.lntu.edu.ua>
16. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
17. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>
18. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
19. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
20. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
21. Нормативні акти України. URL: <https://nau.ua>

Економіка туризму : Методичні вказівки для практичних робіт для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти освітньої програми «Туризм» галузі знань 24 Сфера обслуговування спеціальності 242 Туризм і рекреація денної та заочної форм навчання / уклад. В.Л. Поліщук. Луцьк : ЛНТУ, 2026. 44 с.

Комп'ютерний набір

В. Поліщук

Редактор

В. Поліщук

Луцьк : ЛНТУ